

Fængselsfunktionæren

9

Dansk Fængselsforbund

September 2004





3 Leder

◀ 4 Halvøen

Efter etableringen af et antal behandlingsafdelinger for misbrugere i kriminalforsorgen er der helt naturligt opstået et behov for en ny type afdelinger.

5 Afsoning med mening

I det canadiske fængselssystem har man gjort brug af et Intake Assessment program.

6 Unge skræmmes til kriminalitet

De populære kriminalpræventive programmer virker ikke. Tværtimod...

◀ 8 Grøn er en hadefarve

Da de skiftede uniform, faldt overfaldene på p-vagterne med 75 pct.

10 Shorts med stavlomme og pressefolder

En ny uniform er på vej...

12 Profil af en afdelingsformand Karen Kristine Bech

13 Profil af en afdelingsformand René Larsen

14 Lukket anstalt i Nuuk er rykket nærmere

Grønland skal have sin egen lukkede fængselsafdeling.

15 Flaskehals i begge ender

Psykisk syge indsatte risikerer flere måneders ophold i arresthusene, før de kommer i psykiatrisk behandling.

16 Medlemsmøder



Udgivet af Dansk Fængselsforbund
Vestre Kirkegårds Allé 3,
2450 København SV
Tlf. 3325 9801 - Fax 3325 9601
www.danskfaengselsforbund.dk

Redaktion: Forbundsformand
Carsten Pedersen (ansvh.)

Redaktør: John Rasmussen
Talosvej 7, 2770 Kastrup
Tlf. 3250 2037 - Mobil 4074 1487
E-mail: dffagblad@tiscali.dk

Layout, produktion og tryk:
Imprint Grafiske Løsninger
Thurøvej 8 · 4700 Næstved
Tlf. 5572 6692 - Fax 5572 7320
imprint@imprint.dk
www.imprint.dk

ISSN: 0902-8897

Indlæg til Fængselsfunktionæren:

Artikler modtages på diskette, gerne med udskrift eller pr. e-mail. Husk at angive navn, stilling og tjenestested i tilfælde af spørgsmål fra redaktionen. Indlæg til »Debat« må max. være på 750 ord eller 4500 tegn incl. mellemrum. Foto modtages gerne. Hvis de ønskes retur, bedes det anført.

Indlæg senest den 14. i måneden før optagelse.

Artikler og læserindlæg er ikke nødvendigvis et udtryk for redaktionens holdning eller forbundets mening.



Fra tugt til forbedring

LEDER

Af Carsten Pedersen,
formand for
Dansk Fængselsforbund



I virkeligheden er det uforståeligt, at vi i Danmark har undladt at tage ideen op.

I mere end halvandet årti har det canadiske fængselsystem benyttet det såkaldte intake assessment. Som beskrevet i dette nummer af Fængselsfunktionæren er ideen enkel: Når en indsat møder op til afsoning, bruger man de første dage på at skabe sig et overblik over hans eller hendes situation: Hvordan ser fortiden ud? Hvad er problemet? Hvad er forbrydelsen?

Overblikket skal bruges til én ting, nemlig at tage stilling til hvilke elementer – behandling, kurser, uddannelse, mål – der skal være bærende i den tid, den indsatte afsoner. Man lægger simpelthen – sammen med den indsatte – en plan for afsoningen. Planen stiller krav til den indsatte. Den skal følges.

Indsatte, der lever op til det aftalte, får mere lempelige vilkår i afsoningen. Og modsat: De, der ikke spiller med, skal næppe forvente mange besøg og tidlig prøveløsladelse.

I Danmark ville det være helt naturligt, hvis vi tager ideen op og gennemfører et lignende system nu. Det ville, så at sige, være et naturligt næste skridt, i forlængelse af den række af positive tiltag, vi har oplevet de senere år. Vi har oplevet en stadig stærkere markering af, at der – også inden for murene – gælder regler, og at det er en god idé at overholde dem: I dag er det blevet strafbart at flygte. Hash og narko bliver ikke accepteret. Og psykopatisk adfærd kan lynhurtigt føre til, at afsoningen fortsætter i en lidet attraktiv celle på Københavns Politigård. Alt sammen bidrager det til at skabe ordnede forhold i fængsler og arresthuse.

Denne nye orden kan vi bruge aktivt, hvis vi tager det næste skridt: Vi skal indføre en systematisk visitation af alle fanger, der f.eks. har mere end ét års afsoningstid tilbage. Vi bør udvikle særlige steder i landet – f.eks. på den ene af

de fem nye afdelinger i det kommende Statsfængsel i Østjylland – hvor man specialiserer sig i at visitere nye fanger.

Indimellem har for mange af vore behandlingsafdelinger stået halvtomme og været svære at fylde op. Forklaringen er enkel: Det er mere eller mindre tilfældigt om en ansat er opmærksom på muligheden og derfor om den indsatte får tilbuddet. Og – der er netop tale om et tilbud og ikke om en aktivitet, der indgår som en del af en systematisk plan. Men det kan der gøres noget ved – hvis den politiske vilje til at indføre intake assessment i Danmark er til stede.

For mange år siden havde vi i Danmark ikke fængsler – men derimod tugt- og forbedringshuse. Jeg skal være den sidste til at underkende behovet for tugt. Men jeg vil også gerne være blandt de første, der slår til lyd for en langt mere systematisk fokusering på forbedring. Tiden i et fængsel bør ikke bare skulle slås ihjel – den bør bruges aktivt til at skabe lysere fremtidsudsigter for de indsatte. Det er på tide, at vi i Danmark tager ideen op og fokuserer systematisk på forbedring. ■

Halvøen

Efter etableringen af et antal behandlingsafdelinger for misbrugere i kriminalforsorgen er der helt naturligt opstået et behov for en ny type afdelinger. Miljøer hvor de færdigbehandlede indsatte kan afsone stoffrit og med fortsat terapeutisk støtte. Kongens Ø-projektet på Statsfængslet i Vridsløselille har udvidet med en sådan afdeling.

Halvøen

Tiden kan føles lang for en indsat, der har gennemført en misbrugsbehandling i en af kriminalforsorgens afdelinger og gerne vil videre i sin afsoning og ikke mindst med sit nye liv. Ofte har misbrugeren op til et par år tilbage af fængselsstraffen, når den grundlæggende behandling er afsluttet efter 6-8 måneder. Så trænger man til luftforandring og til at prøve kræfter i nye omgivelser. Statsfængslet i Vridsløselille, der i flere år har gennemført misbrugsbehandling i tæt samarbejde med behandlingsinstitutionen Kongens Ø, har den 1. juni 2004 åbnet en afdeling hvor indsatte fremover kan placeres, når de har afsluttet den egentlige behandling og er ude af deres misbrug. Afdelingen, der har fået navnet Halvøen, har 15 pladser og kan modtage indsatte fra hele landet, efter de har gennemført en misbrugsbehandling.

Selvom en indsat har været gennem misbrugsbehandlingen på en af de etablerede afdelinger, er det langt fra sikkert at vedkommende forbliver stoffri i læn-



Den nyetablerede afdeling "halvøen" på Vridsløselille, hvor stoffri narkomaner tilbydes at fortsætte afsoningen efter endt behandling.

gere tid. Der er en betydelig risiko for at misbrugerne falder tilbage til narkotika og andre stoffer, hvis de overføres til de almindelige fængselsafdelinger og det "dårlige selskab", som de kom fra. Derfor er det af stor betydning, at der nu kan tilbydes denne gruppe indsatte ordentlige og strukturerede forhold i de rette omgivelser.

Terapeutisk miljø

Afdelingen bærer klart præg af, at det terapeutiske miljø spiller en afgørende rolle. Der er tilknyttet en fast behandler fra Kongens Ø, som i tæt samarbejde med afdelingens 10 fængselsfunktionærer sørger for at den fastlagte ugeplan overholdes. Behandleren er til stede i dagtimerne på alle hverdage og fængselsfunktionærerne arbejder i turnus, med 2 til stede om formiddagen og 2 om eftermiddagen. Herudover er der afsat et antal timer til eksterne aktiviteter.

Det egentlige afdelingsmiljø baserer sig på motivation og støtte til fortsat stoffrihed. Der er således flere elementer fra behandlingsafdelingerne, der er videreført.

De indsatte underskriver en kontrakt når de ankommer til afdelingen. Det betyder for det første, at de accepterer at holde sig stoffrie under hele opholdet. Dernæst erklærer de sig villige til at følge afdelingens regler, herunder at følge det fastlagte ugeskema. Det indebærer blandt andet daglige pligter, beskæftigelse, deltagelse i møder og fællesspisning. Der udarbejdes en behandlings-

plan for den enkelte indsatte, hvor der fokuseres på afveksling og udfordringer i den kommende tid.

Beskæftigelsespligten har hidtil været koncentreret om istandsættelse af afdelingen samt opgaver på et udendørs arbejdsbold. Der er også planlagt skolegang udenfor fængslet, for nogle af afdelingens indsatte. Undervisningen foregår fire dage om ugen, idet fredagen er hjemmedag med blandt andet afdelingsmøde på programmet, hvor alle skal deltage.

Afdelingen holdes adskilt fra det øvrige fængsel. De indsatte har kun kontakt til de medindsatte, der opholder sig på selve afdelingen samt på behandlingsafdelingen Kongens Ø.

Den intense struktur stiller betydelige krav til fængselsfunktionærerne på afdelingen, der kommer meget tæt på de indsatte. Personalet medvirker i alle de daglige rutiner og indgår fuldt ud i det terapeutiske miljø, herunder (mod behørig brugerbetaling) i fællesspisningen.

Et af de områder der til stadighed skal øves og udvikles hos de indsatte er en styrkelse af deres sociale færdigheder. En udvidelse og en fastholdelse af sunde interesser er helt grundlæggende, ligesom der skal arbejdes videre med begrebet venskaber. Det kræver en betydelig indsats at få defineret hvad et venskab betyder og hvad det indebærer. De indsatte opfattelse af venskaber, efter adskillige år i kriminalitet og misbrugsmiljøet, ligger meget fjernt fra den holdning der skal til, hvis de skal klare sig i fremtiden. ■

Af John Rasmussen

Afsoning med mening

I det canadiske fængselssystem har man i en årrække gjort brug af det såkaldte Intake Assessment program. Programmet skal sikre, at de indsatte modtager de rette behandlingstilbud i det rette fængsel med det rette personale. "Programmet er en meget stor succes – både for indsatte og ansatte," siger den tidligere chef for den canadiske kriminalforsorg Ole Ingstrup.

Hvordan sikrer man, at de indsatte modtager de rigtige behandlingstilbud under deres afsoning? Hvordan sikrer man, at de indsatte bliver placeret i de rette fængsler, med det rette personale? I Canada har svaret de seneste ti år været Intake Assessment programmet. Her har man udviklet et omfattende program, der meget detaljeret forsøger at kortlægge den indsatte profil – psykisk såvel som fysisk. Tanken bag programmet er ganske enkel: Ved at blive klogere på den indsatte baggrund og fysiske og mentale situation, er det lettere at sammensætte et afsoningsforløb, som den indsatte kan få noget ud af.

"De indsatte skal helst komme ud af fængslet som bedre mennesker, end da de kom ind. Det kræver gode behandlingstilbud. Derfor må man nøje kortlægge den indsatte behov, og her er Intake Assessment det perfekte og helt nødvendige værktøj," siger den tidligere chef for den canadiske kriminalforsorg Ole Ingstrup.

Programmet udføres i praksis af socialpædagoger, fængselspersonale og psykologer. Igennem grundige undersøgelser og tæt dialog med den indsatte, forsøger de ansatte at tegne et billede af, hvorfor personen er havnet i fængsel, og hvad der kan gøres for, at

det ikke sker igen, når afsoningen er overstået. På baggrund af denne viden sammensættes en meget detaljeret plan for de behandlingsforløb, som den indsatte skal gennemgå under sin afsoning.

"Behandlingstilbudene er meget omfattende. Det kan være alt lige fra træning i stavning og læsefærdigheder, til hvordan man lærer at styre sit temperament og seksuelle adfærd. Det afgørende er at finde ud af, hvad der kan hjælpe den indsatte og efterfølgende tilbyde denne hjælp. Det kræver tid og penge, og en grundlæggende tro på, at afsoningen i et fængsel skal bruges til noget fornuftigt. Denne holdning præger i et vist omfang det canadiske fængselssystem i dag," siger Ole Ingstrup.

Vendepunktet kom i 1988

Men sådan har det ikke altid været. "Tidligere var opgaven i den canadiske kriminalforsorg først og fremmest at skabe sikkerhed. Sikkerhed i forhold til de ansatte. Sikkerhed i forhold til at de indsatte ikke stak af sted," siger Ole Ingstrup og fortsætter: "Dette var meget lidt spændende. Både for de indsatte og de ansatte. De indsatte udviklede sig ikke som mennesker, de sad bare tid af, og de ansatte følte ikke, at de udviklede sig fagligt. De skulle jo "bare" tage sig af sikkerheden."

Dette ændrede sig i 1988. Ifølge Ole Ingstrup var det på dette tidspunkt, at vendepunktet kom. Her fik den canadiske kriminalforsorg overbevist den canadiske regering om, at kriminalforsorgen skulle bruge langt flere kræfter på at udføre kriminalpræventive opgaver. En af disse opgaver var blandt andet at få indført Intake Assessment programmet.

Målsætningen med udviklingen af programmet var, ifølge Ole Ingstrup, at skabe større sammenhæng i de indsatte afsoningsforløb. Behandlingstilbudene var på daværende tidspunkt usystematiske, og der var et stort behov for at blive klogere på de indsatte baggrund og deres behov for behandling. Her var det, ifølge Ole Ingstrup, helt logisk at inddrage fængselsfunktionærerne.

"Kvaliteten af en idé afhænger jo ikke af stjernerne på skuldrene. Det var ganske tydeligt i udviklingen af Intake Assessment pro-

Intake Assessment i hovedtræk:

- Alle indsatte i de canadiske fængsler, som skal afsone to år eller derover, skal gennemgå Intake Assessment programmet.
- Alle indsatte der skal gennemgå Intake Assessment programmet, bliver undersøgt inden for 24 timer efter deres ankomst til en af de fem Intake Assessment units i Canada.
- Undersøgelserne gennemføres primært af socialpædagoger, psykologer og fængselspersonale, der blandt andet gennemgår den indsatte mentale og fysiske situation.
- Inden for 70 dage skal der ligge en endelig plan for den indsatte afsoningsforløb, og hvilke behandlingsforløb den indsatte skal gennemgå under sin afsoning.

grammet. Langt størstedelen af punkterne i programmet stammer jo fra fængselsfunktionærerne selv. Fængselspersonalets viden om de indsatte og deres dagligdag i fængslerne, var meget afgørende i forhold til at skrue programmet sammen."

Pavestolte

Ifølge Ole Ingstrup har sporskiftet i den canadiske kriminalforsorg, i retning af at udføre langt mere kriminalpræventivt arbejde haft stor betydning, for indsatte såvel som ansatte.

"Det er naturligvis svært at sige helt præcist, hvad resultaterne af et program som Intake Assessment er. Det er faktisk umuligt at sætte helt præcise tal på. Men det er min klare overbevisning, at indsatte og ansatte nu føler, at de bruger tiden til noget langt mere fornuftigt," siger Ole Ingstrup og fortsætter: "Fængselspersonalet var jo ikke kun med til at udvikle Intake Assessment programmet. En meget stor gruppe af personalet blev efterfølgende uddannet som instruktører, og udfører i dag en stor del af de behandlingstilbud, som de indsatte skal gennemgå under afsoningen. Det har skabt en langt større stolthed omkring deres arbejde – ja faktisk er de pavestolte, fordi de nu har en kæmpe tro på, at det de laver, giver mening, og gør en forskel." ■

Af Jesper Bjerrehuus

Unge skræmmes til kriminalitet

De populære kriminalpræventive programmer, der bruger afskrækkelse som værktøj til at holde unge fra kriminalitet, virker ikke.

Tværtimod. Det viser det første samlede studie, som er foretaget af det internationale Campbell Collaboration.

Siden 1970-erne har man i USA og store dele af Europa gjort flittigt brug af kriminalpræventive programmer, der på forskellig vis skal skræmme udsatte eller straffede unge til at holde sig fra kriminalitet. Et af de populære er det såkaldte "Scared Straight," som bl.a. har været forsøgt i Nyborg Statsfængsel, og som sidste år blev et fast tilbud til folkeskolerne i Illinois, USA.

Ideen er, at unge kriminelle eller unge, der vurderes at være i fare for at blive det, skal skræmmes fra den kriminelle løbebane ved at blive konfronteret med den hverdag, der venter, hvis de bryder loven. De unge tages på besøg i de hårdeste fængsler, hvor mødet med mordere og voldtægtsforbrydere i sig selv forventes at være nok til at holde dem på rette vej.

Giver flere kriminelle

Flere danske og udenlandske undersøgelser og evalueringer har antydnet, at metoden har sine problemer, men nu slår det internationale Campbell Collaboration fast, at metoden ikke virker.

"Ikke alene slår programmerne fejl i forsøget på at hindre lovovertrædelser. Det fører tværtimod til mere kriminalitet blandt deltagerne end blandt sammenlignelige unge," konkluderer Dr. Antho-

ny Petrosino og medforfattere i rapporten.

Forskerne bygger deres konklusioner på en række tidligere undersøgelser og evalueringer, som de har sammenlignet og vurderet. I to ud af syv studier er der ingen eller en svagt negativ effekt og fem ud af syv studier viser efterfølgende klart flere lovovertrædelser blandt unge, der har gennemgået programmet end tilsvarende unge, der ikke har.

Britta Kyvsgaard, dr. jur. og forskningschef i Justitsministeriet, glæder sig over de klare konklusioner, der bekræfter hendes erfaringer fra det kriminalpræventive arbejde i Danmark.

"Jeg har efterhånden set rigtig mange evalueringer af forskellige typer afstraffelsesprogrammer som "Scared Straight." Og jeg har endnu ikke set en eneste, der har fået mig til at tro, at det kunne virke," siger hun.

Fængslet er sejt

Trods de dårlige evalueringer har "Scared Straight"-programmerne været anvendt på tusindvis af unge i USA og Europa – heriblandt Danmark, og stadig er det ikke sjældent, at man i den offentlige debat hører ønsket om at gå hårdere til de unge, så "de kan lære det" og lade være.

Selv om det videnskabeligt set er tydeligt, at denne tilgang ikke virker, forstår Britta Kyvsgaard udmærket, hvorfor ideerne bliver ved at dukke op.

"Jeg kan godt forstå, at folk insisterer på, at sådanne programmer må virke. Historier om overfald og voldtægt i fængslerne vil ganske naturligt få almindelige mennesker til at gøre sig ekstra umage for ikke at ende der. Desuden hører vi jævnligt straffede selv udtale, at de aldrig ville være kommet så langt ud, hvis der var blevet slået hårdere ned på dem fra begyndelsen," siger Britta

Kyvsgaard, der kun kan gætte på, hvorfor det ikke virker i praksis:

"For unge på kanten af samfundet med en spændingsorienteret livsstil virker det liv, de møder i fængslerne, måske barskt, men også sejt," siger Britta Kyvsgaard.

Hendes forklaring bakkes op af Klaus Wilmann, formand for Børnerådet.

"De unges kompetencer vil allerede være knyttet så tæt til det at være kriminel, at chokket ikke får dem til at overveje at undgå denne verden, men i stedet får dem til at lægge en strategi for, hvordan de kan overleve i miljøet – typisk ved at blive den stærkeste i flokken," siger han.

Opfyldte drømmen

Skal man forebygge kriminalitet, handler det, ifølge Klaus Wilmann, i stedet om at hjælpe de unge til et bedre liv. Man skal hjælpe dem med at få familien til at fungere, til at tage sig en uddannelse og få et job.

"Der er jo ikke nogen, der ønsker at være kriminelle og sidde i fængsel. Kriminelle unge er mennesker, der er blevet svigtet. Møder vi dem med afskrækkelsesprogrammer, giver vi dem bare mere af det, de allerede har fået for meget af. Vi skal hjælpe de unge til at realisere de drømme, som findes inden i os alle sammen," siger Klaus Wilmann.

Han understreger, at de ting, der får politikerne til at fremstå handlekraftige og stærke, langt fra altid er dem, der virker.

En advarsel, der gentages i undersøgelsens konklusion, hvor de amerikanske forskere skriver, at de politikere, der fortsat vil anvende disse programmer må lave omfattende evalueringer og opfølgninger for at sikre: "At der ikke bliver forårsaget mere skade på de borgere, som man forsøger at beskytte."

Scared Straight i Nyborg Statsfængsel

Hele undersøgelsen kan læses på www.campbellcollaboration.org

FILMEN DER BEGYNDTE DET HELE

I 1972 samlede den berømte dokumentarfilm-instruktør, amerikaneren Arnold Shapiro, 17 ungdomskriminelle og bragte dem til et af New Jerseys hårde fængsler. Her skulle de tilbringe en dag med nogle af de farligste indsatte i USA. Livstidsfangerne gav teenagerne et chokerende realistisk billede af den brutalitet, der er hverdag i fængslet. Alt sammen dokumenteret af Shapiro i filmen "Scared Straight," der senere blev belønnet med både en Emmy og en Oscar. I takt med, at filmen blev vist, blev der oprettet "Scared Straight" -programmer over hele USA og flere steder i Europa – heriblandt Danmark og Norge. Sidste år udkom filmen på DVD, suppleret med nye interviews med nogle af deltagerne fra dengang. ■

Af Malene Bo

I begyndelsen af 1980-erne blev den amerikanske dokumentarfilm "Scared Straight" vist i dansk tv. Dokumentaren viste, hvordan et møde med det barske fængselsliv skræmte småkriminelle unge tilbage på ret kurs. Filmen fik efterfølgende en række forældre og embedsmænd til at ønske et forsøg i Nyborg Statsfængsel, hvor lederen af forsøget blev daværende instruktionsovervagtimester, Bjarne Nielsen.

"Jeg husker, at vi talte om filmen, efter at den havde været sendt. Nogle af fangerne havde set den og var umiddelbart tiltrukket af tanken om, at hjælpe andre til at undgå at ende som dem," fortæller Bjarne Nielsen, der var tilknyttet forsøget i al den tid, det kørte.

I fængslet gik man ikke videre med ideerne, men filmen var også blevet set og diskutert uden for murene. Få dage efter blev Bjarne Nielsen ringet op af en embedsmand fra Odense Amt, der ønskede, at man kørte et forsøg med programmet i Nyborg Statsfængsel. Tilladelsen blev givet fra direktoratet, og en gruppe af de fanger, der havde set filmen, meldte sig til at være med.

Og så i gang

"De unge kom til fængslet 4-5 stykker ad gangen. De havde deres pædagoger med, men de overlod de unge til os. Og så blev drengene kørt igennem, som vi ville have gjort det med almindelige ungdomsfanger," fortæller Bjarne Nielsen og fortsætter:

"Først lukkede vi dem inde i en celle, så de kunne falde lidt ned – og vi tog deres cigaretter fra dem. Efter lidt tid blev de

bragt ned i vores gamle modtagelseskælder, hvor de blev klædt af og visiteret. De fik fangetøj på, og sådan klædt mødtes de med de indsatte."

Alt blev overvåget på kamera, så betjente og pædagoger hele tiden kunne følge med og være sikre på, at de unge ikke led overlast.

"Og så kørte vores langtidsindsatte simpelthen på dem – "hvordan tror du, det vil være for din mor at gå ud og handle, når alle ved, hvad du har lavet?" og "tror du det er sjovt at sidde herinde?" Der blev ikke lagt fingre imellem. De unge fik fortalt, hvordan det er at sidde i fængsel, og det blev malende beskrevet, hvad der ville ske med dem, når de kom ind første gang som de mindste og nyeste," siger Bjarne Nielsen.

Chokerede de unge

De indsatte fortalte om, hvad de havde mistet: Ægteskab, børn, job, venner osv. og Bjarne Nielsen husker tydeligt, hvordan de unge var meget påvirkede af det, de hørte.

"De var meget stille og meget tænksomme, da vi hentede dem igen. Det var nogle knægte, der troede at de kunne tillade sig alt, så mødet med de indsatte gav dem lidt at tænke over. Vi gav dem deres tøj og ting tilbage og lod dem være lidt i fred. Til sidst tog pædagogerne over og fulgte det op," siger Bjarne Nielsen.

I alt nåede knap 20 unge igennem det danske forsøg med "Scared Straight". Evalueringerne var positive, og amtet var parat til at give penge til at fortsætte programmet, da stadigt flere begyndte at tale om manglende virkning og at programmet kunne skade de unge. Siden har man ikke forsøgt sig med denne form for afskrækkelsesprogrammer i Danmark, men programmerne er stadig populære flere steder i USA. ■

Af Malene Bo

Grøn er en hadefarve

Grøn er ikke håbets farve. I hvert fald ikke hvis man spørger parkeringsvagterne hos Parkering København. Da de i 2002 skiftede deres lysegrønne uniform ud med en mere diskret mørkeblå af slagsen, faldt overfaldene på p-vagterne med 75 pct.

I starten af 2002 sagde parkeringsvagterne i København stop. Der havde de fået nok. Voldelige overfald, verbale tilsvinger og spytklatter fra vrede bilister, var blevet så stor en del af deres daglige arbejde, at de nu måtte sige fra.

Et overfald i sommeren 2001, hvor en bilist satte en pistol for panden af en parkeringsvagt, og en anden blev jagtet med en kniv, var nogle af de voldelige overfald, der fik bægeret til at flyde over for de københavnske parkeringsvagter.

"Der kunne vi simpelthen ikke mere. Det var en rigtig ubehagelig tid." Ordene tilhører 51årige Ole Juul - parkeringsvagt hos Parkering København igennem de seneste seks år. Da overfaldene var på sit højeste, var han tillidsrepræsentant for parkeringsvagterne. Han husker tydeligt den triste periode: "Kollegaerne var sgu utrygge. Der var mange voldelige episoder, og man skulle hele tiden finde sig i verbale øretæver. Ikke kun fra bilister, men også fra cyklister, fodgængere og selv småbørn der mødte os på gaden, blev vi svinet til. Det var ikke særlig rart. Derfor gik vi til ledelsen. Der måtte gøres noget."

Hos ledelsen var man, ifølge sikkerhedskonsulent Hanne Lassen, klar til at gøre noget ved problemerne.

Her havde man med bekymring fulgt den negative udvikling. Statistikkerne



Parkeringsvagter på arbejde i den lysegrønne uniform, som blev skiftet ud med den mørkeblå i august 2002

talte deres eget triste sprog. 63 overfald i 2003.

"Hvis ikke ledelsen var så lydhør som den var, så havde vi til sidst nægtet at gå på gaden," siger Hanne Lassen og bakkes op af Ole Juul: "Ledelsen var simpelthen nødt til at gøre noget, for kollegaerne havde fået nok, og flere valgte at sige deres job op."

Derfor valgte parkeringsvagterne, i samarbejde med ledelsen, at gå i gang med at forbedre forholdene. Man udarbejdede blandt andet en sikkerhedspolitik og iværksatte ekstrauddannelse af parkeringsvagterne, så de kunne blive

bedre rustet til at håndtere de konflikter, de så ofte løb ind i ude på de københavnske veje og gader. "Men noget af det vigtigste var, at vi fik nye uniformer," siger Ole Juul.

Grimme uniformer

De lysegrønne uniformer havde længe været et hadeobjekt. Ikke kun hos de vrede bilister, men også blandt parkeringsvagterne selv.

"Uniformerne var jo grimme, og man følte sig ikke særlig stolt over at have den på. Og så var de i meget dårlig kva-

litet. Farven på de grå bukserne var jo helt forvaskede at se på." Meningen med den grønne farve, havde fra Københavns Kommunes side været, at de skulle signalere grønt miljø.

Men sådan opfattede bilisterne det ikke.

I stedet blev den grønne farve på parkeringsvagternes uniformer genstand for mange negative tilråb: "Kantstenslusker, Grønne djævle og Turtles, ja jeg kunne blive ved. Det var blot nogle få af de øgenavne, vi dagligt skulle lægge ører til," siger Ole Juul og fortsætter: "det er selvfølgelig ikke rart, at skulle skamme sig over sin uniform. Og det gjorde vi faktisk – farven var jo helt galt på den."

Grøn er en hadefarve

Dette synspunkt blev bakket op af en farvepsykolog fra Falck. I samarbejde med Parkering København, havde psykologen fundet frem til, at den grønne farve faktisk er en hadefarve, som virker provokerende på sine omgivelser.

"Alle troede jo, at den grønne farve, ligesom man kender det fra eksamensbordet, signalerede ro og harmoni. Men faktisk var det lige omvendt. Det var måske overraskende for udenforstående at høre, men ikke for os. Vi havde jo dagligt oplevet, at den grønne farve havde alt andet end en beroligende effekt på bilisterne," siger Ole Juul med et skævt smil, og fortsætter: "Derfor var det meget positivt, at vi fik nye uniformer i nye farver, for det er altså svært at signalere autoritet og selvtillid, når man ikke føler sig tilpas i sin uniform."

Selvtillid

Dette vendte i august 2002. Da kunne parkeringsvagterne trække i deres nye uniformer. Væk var den lysegrønne jakke og de lysegrå bukser. I stedet var



Parkeringsvagt Ole Juul på arbejde i den nye uniform.

uniformen nu mørkeblå, med tydelig inspiration fra politiets uniformer. Virkningen kom med det samme.

"Folk på gaderne roste det nye mørkeblå look. Godt nok kunne de ikke lige finde ud af, hvem vi var, om vi var fra politiet, eller hvor vi kom fra. Men bilisterne bemærkede hurtigt, at vores lysegrønne uniformer var væk," siger Ole Juul.

Ifølge Hanne Lassen var det helt afgørende at uniformerne blev skiftet ud: "Vagterne får et andet kropssprog med større selvtillid, når de har uniformer på, som de føler sig tilpas i. Og så er der ingen tvivl om, at de mørkeblå farver signalerer stærk myndighed, autoritet og respekt. Og det er jo blandt andet det, vi skal."

Antallet af overfald faldt med 75 pct.

Også i de negative overfaldsstatistikker, havde de nye uniformer en positiv

effekt. Antallet af overfald faldt med 75 pct.

"Statistikkerne vendte på ganske kort tid. Det var helt utroligt. Det er jo svært at sige, om det alene skyldtes de nye uniformer, men jeg er slet ikke i tvivl om, at det spillede en meget stor rolle," siger Hanne Lassen, og bliver bakket op af Ole Juul: "Skiftet af uniformerne havde en meget stor effekt. På den ene side fik vi større selvtillid fordi vi kunne lide vores nye uniformer, og ikke længere følte at vi var nødt til at krybe langs husmurene. Samtidig signalerede uniformerne også langt mere myndighed og autoritet over for bilisterne. Det var som om, at de pludselig respekterede os mere. Det var rart. I det hele taget er stemningen blevet bedre ude på gaderne. Selvfølgelig kan der stadig ske forskellige episoder. Det kan nok aldrig helt undgås. Men det er blevet langt sjovere at komme på arbejde, end det var i den periode." ■

Af Jesper Bjerrehuus

Shorts med stavlomme og pressefolder



En ny uniform er på vej. Ikke lige på trapperne, men de første overvejelser er gjort og den kommende tid skal bruges til at få sammensat en række både praktisk anvendelige og tidssvarende beklædningsgenstande til den fremtidige uniform.

Helt tilbage i 1917 kunne uniformsdebatten få sindene i kog hos etatens funktionærstand. Ikke kun hvordan den skulle se ud, men i lige så høj grad hvor lang ventetid man ville acceptere, når man omsider skulle iklædes. Således fremgår det af et indlæg i Fængselsfunktionæren fra den tid, at det var nødvendigt at true skrædderen på livet, hvis man ville have udleveret en for længst bestilt kappe. Tiderne har ændret sig og i dag er der næppe nogen der vil gøre sig mange anstrengelser for at få en tung uniformskappe lagt på skuldrene.

Former og farver

For at sige det lige ud, så bliver det ikke muligt at gøre alle jublende lykkelige endsige blot tilfredse, uanset hvilken uniform vi skal bære i fremtiden. Holdningerne til uniformen er lige så delte nu som de har været i årtier. Skal vi have shorts og badesandaler eller spidsbukser og blankpolerede ridestøvler? Skal vi have civilprægede t-shirts og fritidsjakker eller store forkromede etats-

Måske vil en euro-trøje i "lynlåsversion" blive revet ned af leverandørens hylder.

mærker, der blænder al modkørende trafik når vi begiver os til og fra tjenesten. Og hvad med nogle guldbroderede striber og stjerner på skulderstropperne, så vi kan se forskel på høvdingene og indianerne? Er det vejen frem?

Dette er selvfølgelig ikke enten/ellervalgmuligheder, men et af hovedspørgsmålene bliver om uniformen fortsat skal have et vist civilt præg, eller om det i fremtiden skal være en uniform med et noget større U.

Det har vi alle en klar mening om. Vi kan også have en mening om hvorvidt der skal være ens uniformering af personalet i de åbne og lukkede fængsler samt i arresthusene.

Der er mange gode argumenter for både den ene og den anden retning, men under alle omstændigheder vil der blive lagt vægt på, at de enkelte beklædningsdele i det nye uniformssystem kommer til at passe sammen som helhed. Kombinationen af to halve løsninger duer ikke.

Forhandlinger om en ny aftale

Dansk Fængselsforbunds Uniformsudvalg har deltaget i de indledende drøftelser med direktoratet om fremtidens uniform. Oprindeligt var det planen at der skulle iværksættes en designkonkurrence, med henblik på at finde frem til lige netop kriminalforsorgens behov, men denne idé er skrinlagt. Der arbejdes nu på at få et overblik over hvilke eksisterende uniformsgenstande fra politi, postvæsen, DSB samt etaterne i de øvrige nordiske lande, der opfylder vores krav. Herefter vil der blive set på, om der kan kombineres en uniform ud af de bedste genstande, der allerede er på "markedet".

Når forhandlingerne med direktoratet, i løbet af efteråret, bliver mere konkrete vil Dansk Fængselsforbunds

Uniformsudvalg foretage en høring blandt alle lokalafdelingerne. De forslag der indkommer herfra vil også indgå i udvalgets overvejelser inden forhandlingerne afsluttes.

Der er ikke fastsat noget sluttidspunkt for indgåelse af den nye uniformsaftale, men umiddelbart forventes det, at den er på plads i løbet af 2005, så den kan gælde med virkning fra termi- nen 2005 eller 2006. ■

Af John Rasmussen

DELTAG I DEBATTEN

- Har du en holdning til den fremtidige uniform?
- Er der genstande du meget nødt til undvære fra det nuværende uniformssystem?
- Er der noget du ønsker skal indgå i den nye uniform?

Lad os få en debat om fremtidens uniform.

Skriv et par ord til Fængselsfunktionærens debatsider, så vi kan få alle holdninger og argumenter frem.



Skal uniformen have et mere autoritært eller civilt udseende?



Vil et af disse mærker kunne inspirere til et eventuelt kommende etatslogo?

Profil af en afdelings- formand

**Navn:**

Karen Kirstine Bech

Stilling:

Fængselsfunktionær

Afdeling:

Lokalafdelingen i Statsfængslet på Søbysøgård

Antal medlemmer:

56

Tillidskarriere:

1984 – 1987 bestyrelsesmedlem

1994 – 1997 bestyrelsesmedlem

1997 - afdelingsformand

Nuværende udvalgsposter:

Differentieringsudvalget

Ansæt år:

1980

Tjenestesteder:

1980 – 1982 Nyborg Statsfængsel

1982 – Statsfængslet på

Søbysøgård

Karen Kirstine Bech

Hvad fik dig til at blive tillidsrepræsentant?

Jeg har i mange år interesseret mig for det organisatoriske arbejde, så det var ikke nogen stor overvejelse, at sige ja til at opstille til bestyrelsen første gang i 1984.

Jeg var i nogle år involveret i andet frivilligt arbejde, men kunne ikke holde mig fra det spændende tillidsarbejde, og blev igen valgt til bestyrelsen i 1994.

Fra 1997 har jeg været afdelingsformand, det har været meget udfordrende og spændende, men også til tider lidt hårdt.

Lokalafdelingen på Søbysøgård har først nu fået tildelt timer til organisationsarbejde, så der er gennem årene brugt mange fritimer på tillidsarbejdet. Jeg mener nemlig det er umådeligt vigtigt at være velforberedt til møder og forhandlinger, da den uniformerede gruppe bør have så stor medindflydelse som muligt på beslutninger som vedrører deres arbejdssituationer.

Hvad har været din største udfordring som tillidsrepræsentant indtil nu?

Jeg mener faktisk, der har været en del udfordringer gennem årene, men besparelserne i 2003, var nok en af de største og mest negative udfordringer, og krævede en stor indsats fra bestyrelsen. Lokalt kunne vi da heller ikke blive enige med ledelsen, og måtte derfor have hjælp af Carsten Pedersen til central forhandling.

Den hidtil største positive udfordring, har været, at vi ikke længere er et lille lukningstruet fængsel, men har fået et længe næret ønske opfyldt, nemlig en ny halvåben afdeling til 26 indsatte. Søbysøgård skal yderligere udvide sin kapacitet med 24 pladser, heraf en frigangsafdeling til 6 indsatte, som skal stå færdig ca. den 1. august, derudover bliver der etableret 5 straffceller.

Desuden har vi det sidste år fået nogle mangeårige ønsker opfyldt, nemlig bomme ved adgangsvejene til belægsbygningerne og porte i adgangsvejene til hovedbygningen.

Hvilke store opgaver står du og din lokalafdeling over for nu og i den nærmeste fremtid?

Vi vil arbejde for et bedre arbejdsmiljø, heriblandt afskaffelse af alenearbejde, som bevisligt er nedslidende. Søbysøgård har i mange år været uddannelsesanstalt, således at indsatte gik i frigang til skole eller uddannelse ude i byen, derved var afdelingerne uden indsatte i formiddagstimerne. Sådan er hverdagen desværre ikke længere, der er hver dag mange indsatte hjemme på afdelingerne, og kun én funktionær på hver bygning til at betjene alle disse indsatte i dagtimerne.

Vi skal også have en ny tjenestetidsaftale i hus, da den gamle aftale er forældet.

Søbysøgård skal desuden for første gang i mange år ansætte opsynspersonaler direkte fra gaden, det bliver meget spændende og helt sikkert lærerigt.

Ledelsen og lokalafdelingen er blevet enige om en ny afdelingsledelsesstruktur, som i løbet af efteråret skal implementeres, og Søbysøgård skal desværre igen have en ny inspektør.

Hvordan tror du Kriminalforsorgen vil udvikle sig i løbet af de næste 5-10 år?

Det er svært at spå om fremtiden, men kriminalforsorgen har igennem min ansættelsestid udviklet sig løbende. Dog mener jeg, at de seneste år har været ret heftige, både hvad angår personaleressourcer, økonomi og ikke mindst er de indsatte blevet mere belastende.

Denne udvikling tror jeg desværre ikke bliver bedre, vi har på Søbysøgård igennem en del år haft en gruppe indsatte som er meget belastende, nemlig indvandrere som ingen respekt har for det danske retssystem. Denne gruppe indsatte er de seneste år blevet større og mere belastende. Jeg tror desværre den udvikling fortsætter, det vil kræve både nytænkning og store ressourcer at knække denne negative udvikling.

Jeg håber dog, at politikerne finder de nødvendige ressourcer, således at den negative kurve for nedslidning af personale bliver vendt, og kriminalforsorgen derved igen bliver en god, spændende og attraktiv arbejdsplads. ■

Profil af en afdelings- formand

**Navn:**

René Larsen

Stilling:

Fængselsfunktionær

Afdeling:

AO-Fyn

Antal medlemmer:

82

Tillidskarriere:

1994-1999 Bestyrelsesmedlem
og sekretær

1999-2001 Afdelingsnæstformand

2001- Afdelingsformand

Nuværende udvalgsposter i DF:

Etatsudvalget

Ansæt år:

1985

Tjenestesteder:

1985 Statsfængslet i Horsens

1986 Arresthuset i Odense

1995 Arresthuset i Assens

2003 Arresthuset i Svendborg

René Larsen

Hvad fik dig til at blive tillidsrepræsentant?

Det startede i slutningen af 80'erne i arresthuset i Odense, hvor arbejdsforholdene var dårlige, og jeg blev involveret i SU. Også dengang havde arresthuset et voldsomt overbelæg, som sammenholdt med dårlige fysiske rammer og underbemanding, gav store problemer. Heldigvis var og er der et godt personale, som ikke er bange for udfordringer, og der er da unægtelig også sket meget siden.

Hvad har været din største udfordring som tillidsrepræsentant indtil nu?

Det er svært at fremhæve en sag frem for andre. De personsager, som munder ud i en god løsning, som er til glæde for den enkelte, giver også udfordring og tilfredsstillelse for mig.

Den stadige kamp mod overbelæg og underbemanding i arresthusene har ubetinget været det, der har taget mest tid. Et særligt aspekt i den forbindelse, er problemet omkring dobbeltbelæg. Afdelingen har ihærdigt forfulgt problematikken og bl.a. indbragt den for ombudsmanden, som har udtalt sig om, hvornår det er lovligt at placere to indsatte på samme celle. Han har ikke udtalt sig om, hvornår det er ulovligt, men jeg tror, direktoratet har fanget budskabet – ellers er vi parat til at rejse sagen igen!

Hvilke store opgaver står du og din lokalafdeling over for nu og i den nærmeste fremtid?

Der er nok at tage fat på. Arresthusene er Kriminalforsorgens stedbarn. Ingen holder af os, men vi er praktiske og svære at undvære. Af uforståelige grunde blev arresthusene ingenting tildelt i den sidste flerårsaftale.

Underbemandingen er et almindeligt anerkendt problem, som vi fortsat arbejder med. Forbundet fik med direktoratet forhandlet en pulje på 7 mio. kr., som vi skal have udmøntet. Der er enighed om, at stillingerne skal bindes op på sikkerhed. Puljen er langt fra tilstrækkelig, men dog et skridt i den rigtige retning.

De fysiske rammer skal forbedres. De fleste arresthuse er mere end 100 år gamle, og renoveringer og vedligeholdelsen har været forsømt i mange år.

Overbelæg er yderligere med til at slide på bygninger og personale. Overbelæg har været et meget stort problem i arresthusene i mere end 20 år. Arresthusene kan ikke selv styre tilgangen af indsatte, men må tage imod, hvad politiet anholder. I den anden ende kan vi ikke komme af med indsatte til fængslerne, som også er fyldt op. Et særligt problem, er de indsatte, som har brug for psykiatrisk behandling. Ofte har de siddet lang tid i varetægt, og deres ophold i arresthuset bliver forlænget på grund af flaskehalsproblemer på Anstalten ved Herstedvester.

Sidst, men ikke mindst, vil jeg nævne den manglende efteruddannelse. Efteruddannelsen i Kriminalforsorgen er forsømt og utilstrækkelig. Der er intet at sige til, at mange medarbejdere oplever en daglig frustration. Der pålægges flere og flere opgaver. Lad mig blot nævne: Straffuldbyrdslovslov, Klientssystem, handleplaner, journalisering, nyt medicincirkulære og nul-tolerance over for narkotika. I bedste fald spises vi af med sidemandsoplæring, men uden man klæder supervisoren tilstrækkeligt på og uden smålig hensyn til systematik, og om han har de tilstrækkelige pædagogiske evner. Det fungerer ikke.

Hvordan tror du, at Kriminalforsorgen vil udvikle sig i løbet af de næste 5-10 år?

Det er svært at spå – ikke mindst om fremtiden! Kriminalforsorgen er under pres. Presset i fremtiden bliver bestemt ikke mindre. Den demografiske udvikling sætter velfærdssamfundet under pres, og i den forbindelse har Kriminalforsorgen ikke høj prioritet. Politikernes fokus vil som altid være rettet mod ældre, børn, sygehuse og uddannelse. Der er ikke mange stemmer i kriminalforsorg.

Konceptet med, at vi både skal fuldbyrde straf og samtidig forsøge at få den indsatte til at holde sig fra kriminalitet efter løsladelsen, vil fortsat være gældende. Jeg tror, der vil komme større fokus på behandling. Det rigtige i den forbindelse er at starte motiveringen og behandlingen så tidligt som muligt: I arresthusene!

Desværre tror jeg, vi vil se en yderligere forræelse blandt nogle indsatte. Det gør, at vi bliver nødt til at ændre nogle regimer og skabe en mere differentieret kriminalforsorg end vi har i dag. ■

Lukket anstalt i Nuuk er rykket nærmere

Efter ti års arbejde præsenterede den Grønlandske Retsvæsenkommission tirsdag den 3. august i år sin betænkning omkring det grønlandske retsvæsen. Anbefalingen fra kommissionen er ganske klar: Grønland skal have sin egen lukkede fængselsafdeling.

Gennemgå det grønlandske retsvæsen fra A til Z, og undersøg om systemet er tidssvarende indrettet. Sådan lød beskeden fra den daværende SR-regering, da den i 1994 nedsatte den Grønlandske Retsvæsenkommission. Tirsdag den 3. august i år kunne kommissionen omsider præsentere resultatet af sit ti års lange arbejde, og fremlægge deres anbefalinger i en 2.000 siders lang betænkning.

Her kan man blandt andet læse kommissionens anbefaling om at opføre en lukket anstalt i Nuuk. Kriminelle grønlandere, der i dag sidder på tidsbestemt afsoning i Herstedvester, skal fremover kunne afsone deres straf på en lukket anstalt i Grønland, lyder anbefalingen fra kommissionen.

Dette er en anbefaling, der bliver mødt med glæde og forventning hos Henriette Kjær, som er bistandsværgekoordinator for de indsatte grønlandere i Herstedvester: "Med kommissionens anbefaling er vi rykket et vigtigt skridt nærmere hen i mod at få etableret en lukket anstalt i Grønland. Det er meget positivt. De kriminelle grønlanderes afsoning på ubestemt tid i Herstedvester, var jo blot en midlertidig løsning, som nu har stået på i over 40 år. Derfor er det på høje tid, at ordningen omsider bliver stoppet, og derfor håber og forventer

jeg, at kommissionens anbefaling vil blive fulgt."

Politisk flertal

Og meget tyder på, at kommissionens anbefaling vil blive fulgt af et flertal af Folketinget. Allerede i foråret tegnede der sig et flertal i folketingssalen, uden om regeringen og Kristendemokraterne, som ønskede at gøre en ende på de kriminelle grønlanderes tidsbestemte afsoning i Herstedvester, til fordel for en lukket anstalt i Grønland. Et ønske, der tilsyneladende ikke er blevet mindre efter offentliggørelsen af den Grønlandske Retsvæsenkommissions betænkning.

"De vilkår vi tilbyder grønlandske forvaringsdømte er uanstændige. De er 4.000 kilometer hjemmefra og savner kontakt med Grønland og deres familier. De skal kunne afsone i Grønland. Ordningen med Herstedvester er en skamplet på dansk retsvæsen," sagde den radikale retsordfører Elisabeth Arnold til Politiken den 4. august i år, i forbindelse med offentliggørelsen af kommissionens betænkning. Også Socialdemokraternes kriminalforsorgsordfører Lissa Mathiasen, gav i samme artikel den nuværende ordning med grønlandernes afsoning i Danmark kritiske ord med på vejen: "Løsningen med Herstedvester har ikke været nogen god løsning for de mennesker. Vi skulle gerne allerede i den kommende folketingssamling se en forhandling om det."

Lange udsigter

Men at forhandlingerne om en lukket anstalt i Grønland allerede vil blive sat i gang i dette efterår, er der imidlertid ikke meget som tyder på. Indtil videre har justitsminister Lene Espersen (K), hverken udtalt sig for eller imod betænkningens anbefalinger:

"Betænkningen vil nu blive sendt i høring hos de berørte organisationer og myndigheder i Danmark og Grønland. Regeringen vil herefter i samarbejde med det grønlandske hjemmestyre tage samlet stilling til de forskellige forslag og anbefalinger i kommissionens betænkning," siger justitsministeren.

Med justitsministerens udmelding er der meget som tyder på, at det endnu har lange perspektiver, før den såkaldte grønlanderafdeling i Herstedvester vil blive nedlagt og erstattet med en tilsvarende lukket anstalt i Grønland. Et bud fra den Grønlandske Retsvæsenkommissions formand, højesteretsdommer Per Walsøe er, at det minimum vil tage to-tre år før en lukket anstalt i Grønland vil kunne tages i brug.

En udmelding, der bakkes op af John Rasmussen, afdelingsformand for fængselsfunktionærerne i Herstedvester. "Det tager tid at bygge en lukket anstalt i Grønland, og det tager ikke mindst tid at få rekrutteret og uddannet det rette personale til denne svære opgave – derfor har det for mig at se lange perspektiver, før en lukket anstalt i Grønland er en realitet." ■

Af Jesper Bjerrehuus

Flaskehals i begge ender

Psykisk syge indsatte risikerer flere måneders ophold i arresthusene, før de kommer i psykiatrisk behandling. Anstalten ved Herstedvester har nemlig ikke plads til dem.

Ventelisten med navne på indsatte der har behov for psykiatrisk observation eller behandling, og som skal overføres til Herstedvester, har for længst rundet fjorten måneder. Altså mere end ét års ventetid for en kategori af indsatte, der for nogles vedkommende er sexkriminelle med pædofili og voldtægt på samvittigheden. En stor del af disse er såkaldte borderliners. De er ikke egentligt sindssyge, men lider alligevel under psykiske skavanker som psykopati og andre personlighedsforstyrrelser. Den lange venteliste hindrer, at de får den fornødne observation og behandling. Dermed risikerer Kriminalforsorgen, at løslade sexforbrydere som tikkende bomber.

Dansk Arrestforvarerforening og arresthusenes organisationer har flere gange gjort opmærksom på, at psykisk syge indsatte sidder fast i arresthusene. Nu tager lokalformand på Anstalten ved Herstedvester, John Rasmussen bladet fra munden i kritikken af Herstedvester. Han peger på, at problemet skal ses fra flere sider. Den lange venteliste er skyld i, at arresthusene ikke kan komme af med psykisk syge indsatte. John Rasmussen minder dog om, at Herstedvester selv har svært ved at komme af med sine indsatte, når de er færdigbehandlede, og klar til at blive overført til traditionelle fængsler.

"Når de er klar til at komme videre i systemet, er der sjældent nogen der vil tage imod dem," siger John Rasmussen. I stedet ender de med at sidde fast på Herstedvester, hvor de optager nogle af Kriminalforsorgens dyreste pladser. Umiddelbart bør fængslerne være mere villige til at modtage færdigbehandlede indsatte fra Herstedvester. Det kunne fjerne noget af ventelisten, men det er en let og

noget urimelig konklusion, konkluderer John Rasmussen. Kriminalforsorgens institutioner er pressede hele vejen rundt, og vi skal ikke angribe hinanden internt. Alligevel mener lokalformanden ikke, man kan fjerne problemet ved at skaffe flere sengepladser til de psykiatriske hospitaler. I stedet kunne færdigbehandlede indsatte placeres i en halvåben afdeling, der er bemandet med psykiatere, psykologer og fængselsfunktionærer.

John Rasmussens synspunkter bakkes op af administrerende overlæge på Herstedvester, Birgit Jessen-Petersen. Set fra hendes stol er det meget svært for Herstedvester at komme af med indsatte, der er klar til ophold i et almindeligt fængsel. Måske kræver det bedre dialog, at få mere flow i gennemstrømningen, siger Birgit Jessen-Petersen. Der er nemlig en vis mystik omkring indsatte, der kommer fra Herstedvester, og det gør det sværere, at få dem overført. Birgit Jessen-Petersen støtter John Rasmussens forslag om nytænkning på det psykiatriske område. Kriminalforsorgen kunne oprette, hvad hun selv kalder satellitafdelinger. Afdelingerne kunne bemandes med både psykiatere og psykologer på den ene side og fængselsfunktionærer på den anden. Men som situationen ser ud lige nu, er der slet ikke nok specialister på markedet. Herstedvester har i forvejen svært ved at få nok psykiatere. Alligevel er den administrerende overlæge åben over for næsten alle initiativer, uden at lægge sig fast på ét bestemt koncept.

Birgit Jessen-Petersen afviser derimod, at man kan fjerne ventelisten ved at tilføje de psykiatriske hospitaler flere sengepladser. "Løsningen er ubrugelig," siger hun. "De indsatte, der er visiteret til Anstalten ved Herstedvester, kan ikke placeres på et psykiatrisk hospital. De er jo fængselsafsonere og skal være i et fængsel. Initiativerne bør ligge inden for Kriminalforsorgens egne mure," mener hun.

Gør man status lige nu, er problemet uløst. Ventelisten kan nærmest kaldes stabil, da den ser ud til at være permanent. Direktoratet for Kriminalforsorgen er opmærksom på problemet, men de politisk ansvarlige ser ikke ud til at bekymre sig i den retning. Og det er uheldigt, mener Flemming

Solberg, formand for Dansk Arrestforvarerforening. Hans medlemmer beretter jævnligt om tilfælde, hvor psykisk syge indsatte sidder fast i arrestsektoren. De værste tilfælde ender med overfald på personale og medindsatte og i yderste konsekvens med selvmord. Flemming Solbergs erfaring er ydermere, at voldtægtsforbrydere og andre sædelighedsforbrydere i enkelte tilfælde ikke når at blive ordentligt visiteret, før de løslades på prøve. Konkret kan han berette om en indsat, der har afsonet det meste af en dom på halvandet års fængsel for voldtægt. Selv om manden skal løslades om tre uger, har han kun været til én samtale, der skulle afgøre, om han reelt har brug for behandling på Herstedvester.

Formanden for de danske arrestforvarere er samtidig vidende om, at sagen ikke er enestående. Lignende tilfælde har fundet sted i andre arresthuse. Og de vil fortsat dukke op, så længe psykisk syge indsatte sidder fast i arrestsektoren.

Problematikken er tredimensionel med arresthuse, fængsler og Anstalten ved Herstedvester som ofre for en urimelig lang venteliste. Men uanset hvordan man vender og drejer det, bør ansvaret placeres, hvor kompetencerne i forvejen ligger. Nemlig i den politiske ende af virksomheden. Det er politikerne der har magten til at afsætte midler til en menneskelig ansvarlig løsning. En løsning der i bedste fald kan være med til at sikre, at mennesker behandles menneskeligt. At de ikke tvinges ud i selvmord. Og, at Kriminalforsorgen ikke risikerer at løslade sexforbrydere som tikkende bomber, fordi systemet aldrig nåede at samle dem op. ■

Af Kenneth Skipper



Dansk Fængselsforbund afholder **MEDLEMSMØDER**

København	den 5. oktober 2004
Ringsted	den 12. oktober 2004
Odense	den 19. oktober 2004
Horsens	den 10. november 2004
Ålborg	den 11. november 2004

Forbundsledelsen vil være til stede og orientere om aktuelle emner.
Der vil også være mulighed for at stille spørgsmål til panelet.
Møderne afvikles efter følgende dagsorden:

16.00 – 17.00	Kaffe og kage
17.00 – 17.15	Velkomst og præsentation
17.15 – 18.00	Orientering ved forbundsledelsen
18.00 – 19.00	Spørgsmål og debat
19.00 – 19.15	Afslutning
19.15 – 20.00	Spisning

Af hensyn til bespisningen er tilmelding
nødvendig via din lokalafdeling forud for mødet.
Se opslag herom på dit tjenestested.